

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

4SV200 Språkrådgivning och textvård, 30 högskolepoäng

4SV200 Language Counselling and Corpus Planning, 30 credits

Huvudområde

Svenska språket

Ämnesgrupp

Svenska/Nordiska Språk

Nivå

Avancerad nivå

Fördjupning

A1N

Fastställande

Fastställd 2014-12-17

Senast reviderad 2021-12-08 av Fakulteten för konst och humaniora. Uppdatering av kursinnehåll, kursmål och litteraturlistor.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2022

Förkunskaper

Kandidatexamen, eller motsvarande examen, med valfri inriktning.

Mål

Efter avslutad kurs ska de studerande kunna:

- redogöra för huvudsakliga drag i svenska språkets struktur, variation och förändringsmönster,
- tillämpa och kritiskt diskutera språkrådgivning och textbearbetningar med utgångspunkt i relevanta språkvetenskapliga teorier och metoder,
- analysera och bearbeta brukstexter från myndigheter och andra organisationer i relation till relevanta språkvetenskapliga teorier och metoder,
- självständigt utforma och genomföra relevanta undersökningar inom fältet språkrådgivning och textvård.

Delkurs 1: Språkliga strukturer och språkriktighet, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- genomföra analys av grundläggande strukturer i texter,

- redogöra för de huvudsakliga dragen i samtida svensk språkvård och språkpolitik,
- diskutera nyanserat och kritiskt om språkbruk, språkvård och språkplanering utifrån en relevant forskningsbakgrund om svenskans variation och förändring,
- genomföra och redovisa en mindre språkbruksundersökning om språklig förändring och variation.

Delkurs 2: Texter i bruk, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- redogöra för det svenska klarspråksarbetets förutsättningar och grunder,
- tillämpa vedertagna klarspråksprinciper i självständiga rådgivnings- och redigeringsuppgifter,
- kritiskt analysera och diskutera olika typer av brukstexter ur ett funktions- och mottagarperspektiv,
- metodiskt undersöka hur olika textdrag kan påverka läsbarhet och förståelse med utgångspunkt i teorier om textreception och läsbarhet.

Delkurs 3: Text- och diskursanalys, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- analysera texters uppbyggnad utifrån kontexters och genrens betydelse och påverkan,
- kritiskt granska och diskutera texter med stöd av rådande skriftspråksnormer i svenska språket,
- analysera brukstexter från olika verksamheter med stöd av text- och diskursanalytiska teoribildningar,
- analysera textanvändning och texters betydelse i olika samhällssammanhang.

Delkurs 4: Fältarbete, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska de studerande kunna:

- identifiera, analysera och diskutera brukstexter och deras drag i olika relevanta verksamheter,
- tillämpa relevanta språkvetenskapliga teorier i analyser av brukstexter från olika verksamheter,
- redovisa en självständigt utförd fältstudie i en rapport som följer akademiska genrekonventioner samt opponera på en annan kursdeltagares arbete.

Innehåll

Språkrådgivning och textvård är en utbildning som vänder sig till personer med behov av och intresse för att granska, producera och analysera brukstexter i olika verksamheter. I kursen kombineras ett teoretiskt perspektiv med praktisk tillämpning i fyra delkurser. Med utgångspunkt i relevanta språkvetenskapliga teorier och metoder diskuteras språkriktighet och relationen mellan språknormer och språkbruk samt svenska språkets variation och förändring. Kursen behandlar också hur praktisk språkrådgivning och textvård kan bedrivas på myndigheter och i andra organisationer. I kursen ingår dessutom en fältstudie av textproduktion eller språkvårdsarbete inom ett valfritt relevant sammanhang.

Delkurs 1: Språkliga strukturer och språkriktighet, 7,5 hp

Delkursen behandlar översiktligt svenskans variation med tonvikt på hur språknormer

har vuxit fram och förändrats. Dessutom tar delkursen upp betydelsen av medveten språkplanering inom språkvård och språkpolitik. I kursen diskuterar de studerande språkriktighetsproblem och relationen mellan språknormer och språkbruk. Kursen ger även en kort översikt av det svenska språkets struktur med fokus på såväl form som funktion.

Delkurs 2: Texter i bruk, 7,5 hp

Kursen fokuserar på hur praktiskt språkvårdsarbete kan bedrivas i olika verksamheter med utgångspunkt i språklagens krav på att den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig. Kursen ger en introduktion till klarspråk och vad som kännetecknar ett samtida myndighetsspråk. Studenterna tränas i mottagaranpassad textrådgivning och att tillämpa klarspråksprinciper i både individuella och gruppbaseade uppgifter. I kursen ingår också att genomföra ett självständigt läsbarhetsexperiment utifrån teorier om textreception och läsbarhet.

Delkurs 3: Text- och diskursanalys, 7,5 hp

Kursens tema är text- och diskursanalytiska perspektiv på språk- och textanvändning med särskilt fokus på myndigheters och andra organisationers brukstexter. Kursen tar upp och tillämpar verktyg för funktionell analys av brukstexter hämtade från olika fackverksamheter och sammanhang. Dessutom diskuteras relationer mellan makt, språknormer och språkbruk mot bakgrund av aktuella språkvetenskapliga teorier och metoder.

Delkurs 4: Fältarbete, 7,5 hp

I delkursen omsätter de studerande de teoretiska och praktiska kunskaper som förvärvats under tidigare delkurser. I delkursen ingår att presentera sin fältstudie i en rapport som följer akademiska genrekonventioner samt att diskutera arbetet i seminarieform.

Undervisningsformer

Undervisningen ges med hjälp av nätbaserade föreläsningar och nät distribuerat undervisningsmaterial.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurs 1, 2, 3 och 4 examineras genom skriftliga inlämningsuppgifter och muntliga redovisningar.

För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart. För betyget Väl godkänd på hela kursen krävs betyget Väl Godkänd för minst 22,5 hp.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt.

Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1: Språkliga strukturer och språkriktighet, 7,5 hp

Obligatorisk litteratur

Josefsson, Gunlög. 2010. *Universitetsgrammatik för nybörjare*. 2:a upplagan. Lund: Studentlitteratur. 252 s. ISBN: 9789144052045. Även som e-bok med ISBN: 9789144145006.

Josefsson, Gunlög. 2009. *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare. Övningar med facit och kommentarer*. Lund: Studentlitteratur. 205 s. 2:a upplagan. ISBN: 9789144052052.

Josephson, Olle. 2018. *Språkpolitik*. Stockholm: Morfem förlag. 320 s. ISBN: 9789188419019.

Språkriktighetsboken. 2016. Utarbetad av Svenska språknämnden. 2:a upplagan. Stockholm: Norstedts. 413 s. ISBN: 9789175130682.

Sundgren, Eva (red.). 2013. *Sociolingvistik*. 2:a upplagan. Stockholm: Liber. 377 s. ISBN: 9789147106097.

Dessutom tillkommer artiklar som tillhandahålls via lärplattformen (ca. 100 s.)

Referenslitteratur

Bästa språket – en samlad svensk språkpolitik. Prop. 2005/06:2. (59 s.). Tillgänglig på Internet: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/proposition/2005/09/prop.-2005062/>

Nyström, Catharina. 2001. *Hur hänger det ihop? En bok om textbindning*. Ord och stil. Språkvårdssamfundets skrifter 32. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 202 s. ISBN: 9789173827690.

Språkrådet. 2017. *Svenska skrivregler*. Skrifter utgivna av Språkrådet, Institutet för språk och folkminnen. Stockholm: Liber. 312 s. ISBN: 9789147111497.

Elektroniska resurser

Språkbanken Text vid Göteborgs universitet: <https://spraakbanken.gu.se>

Svenska Akademiens digitala resurser SAOL, SO, SAOB och SAG: <https://svenska.se/>

Delkurs 2: Texter i bruk, 7,5 hp

Obligatorisk litteratur

Ehrenberg-Sundin, Barbro, Lundin, Kerstin, Wedin, Åsa & Westman, Margareta. 2017 eller senare. *Att skriva bättre i jobbet: en basbok om brukstexter*. Stockholm: Norstedts juridik. 191 s. ISBN: 9789139115809.

Ehrenberg-Sundin, Barbro & Sundin, Maria. 2015. *Krångelspråk blir klarspråk: från 1970-tal till 2010-tal*. Stockholm: Norstedt. 301 s. ISBN: 9789113070896.

Guldbrand, Karin & Englund Hjalmarsson, Helena. 2020. *Webbredaktörens*

skrivhandbok: klarspråk på nätet. 7:e upplagan Stockholm: Producta förlag. 344 s. ISBN: 9789198125047.

Holšánová, Jana, 2010. *Myter och sanningar om läsning: om samspelet mellan språk och bild i olika medier*. 1:a upplagan. Stockholm: Språkrådet. 153 s. ISBN: 9789113028415.

Nord, Andreas. 2017. *Klarspråksarbete och yrkeslivsskrivande: en forskningsöversikt*. Stockholm: Språkrådet. 44 s. ISBN: 9789186959371. Tillhandahålls via lärplattformen.

Rösare, Sara & Mattson, Anki. 2021. *Uppdrag textgranskning: en bok om att förbättra andras texter*. Stockholm: Producta. 169 s. ISBN: 9789198125054.

Språklagen i praktiken: riktlinjer för tillämpning av språklagen. 2011. Elektronisk resurs, Språkrådet. 84 s. ISBN: 9789172290846. Tillhandahålls via lärplattformen.

Språkrådet. 2017. *Svenska skrivregler*. Skrifter utgivna av Språkrådet, Institutet för språk och folkminnen. Stockholm: Liber. 312 s. ISBN: 9789147111497.

Wengelin, Åsa. 2015. Mot en evidensbaserad språkvård? En kritisk granskning av några svenska klarspråksråd i ljuset av forskning om läsbarhet och språkbearbetning. *Sakprosa*, 7(2). Tillhandahålls via lärplattformen. 17 s.

Dessutom tillkommer artiklar som tillhandahålls via lärplattformen (ca. 100 s.)

Referenslitteratur

Klarspråkstestet (digital resurs). Institutet för språk och folkminnen. Tillgänglig på Internet: <https://www.isof.se/stod-och-sprakrad/spraktjanster/klarsprakstestet>

Myndigheternas skrivregler. Digital resurs, Institutet för språk och folkminnen: <https://www.isof.se/lar-dig-mer/publikationer/publikationer/2014-01-01-myndigheternas-skrivregler>

Språkriktighetsboken. 2016. Utarbetad av Svenska språknämnden. 2:a upplagan. Stockholm: Norstedts. 413 s. ISBN: 9789175130682.

Svenska Akademiens digitala resurser SAOL, SO, SAOB och SAG: <https://svenska.se/>

Webbriktlinjer.se. Digital resurs, Myndigheten för digital förvaltning: <https://webbriktlinjer.se/>

Delkurs 3: Text- och diskursanalys, 7,5 hp

Obligatorisk litteratur

Hellspong, Lennart & Ledin, Per. 1997 eller senare. *Vägar genom texten*. Lund: Studentlitteratur. 303 s. ISBN: 9789144373010. Även som e-bok med ISBN: 9789144147352.

Holmberg, Per, Karlsson, Anna-Malin & Nord, Andreas (red.). 2019. *Funktionell textanalys*. Stockholm: Norstedts. 223 s. ISBN: 9789144131375.

Ledin, Per. 2001. *Genrebegreppet – en forskningsöversikt*. Lund: Institutionen för nordiska språk. 37 s. Tillgänglig på Internet: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:679560/FULLTEXT01.pdf>

Ledin, Per & Machin, David. 2018. Ett statuskök i en nyliberal tid. Köket i IKEA-kataloger från 1975 till 2016. I: Wojahn, Daniel, Seiler Brylla, Charlotta & Westberg, Gustav. (red.). *Kritiska text- och diskursstudier. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola*. s. 123-142. Tillhandahålls via lärplattformen.

Nyström Höög, Catharina, & Ledin, Per. 2017. Från sats och mening till form och färg: Språkvetenskaplig textforskning och dess samtida utmaningar. I: Håkansson, David och Anna-Malin Karlsson (red.) *Varför språkvetenskap? Kunskapsintressen, studieobjekt och drivkrafter*. Lund: Studentlitteratur. s. 75–90. Tillhandahålls via lärplattformen.

Dessutom tillkommer artiklar som tillhandahålls via lärplattformen (ca. 200 s.)

Referenslitteratur

Gunnarsson, Britt Louise & Karlsson, Anna-Malin (red.). 2007. *Ett vidgat textbegrepp*. Uppsala: FUMS, Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. 106 s. ISSN: 1102-9633.

Holšánová, Jana. 2010. *Myter och sanningar om läsning: om samspelet mellan språk och bild i olika medier*. 1:a upplagan. Stockholm: Språkrådet. 153 s. ISBN: 9789113028415.

Nyström, Catharina. 2001. *Hur hänger det ihop? En bok om textbindning*. Ord och stil. Språkvårdssamfundets skrifter 32. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 202 s. ISBN: 9789173827690.

Delkurs 4: Fältarbete, 7,5 hp

I kursen aktualiseras litteratur från tidigare delkurser. Förutom angiven referenslitteratur väljs litteratur i samråd med lärare med anpassning till valt projektämne.

Referenslitteratur

Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.). 2019. *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. 311 s. ISBN: 9789144125701.

Lagerholm, Per. 2010. *Språkvetenskapliga uppsatser*. Lund: Studentlitteratur. 158 s. ISBN: 9789144056456.

Strömquist, Siv. 2014 eller senare. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Uppsala: Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN: 9789173828710.